

HET ROMMELT IN NOORD-DRENTE

Jan Abrahamse

Het is uiterst opmerkelijk dat een tame-lijk goed onderbouwd Voorontwerp Streekplan Noord-Drente, waar maanden achtereen aan is gewerkt door deskundige provinciale ambtenaren, plot-seling op de tocht gezet dreigt te worden door een éénzijdige lobby, hoe legaal dit laatste middel ook moge zijn.

Men zegt wel eens "politiek is niet ratio-neel bepaald". Desalniettemin kan men zich afvragen of het niet mogelijk is de provinciale planologische besluitvor-ming beter te onderbouwen dan de ma-nier waarop dit thans met Noord-Drente gebeurt. Het is daarbij belangrijk dat niet alleen wordt afgegaan op toevallige indrukken en/of éénzijdige informatie van sektorbelangen, of dit nu natuurbe-scherming is of landbouw. Voor het land-schap van Noord-Drente zou dit grote voordelen hebben, terwijl het ook voor de ter plaatse wonende agrariërs positie-ve resultaten zal hebben.

We gaan even terug naar de Commissie Ruimtelijke Ordening van de Staten van Drente op 1 november 1984. Het statenlid Feijen (GPV) weet net zoals vele anderen te genieten van het Drentse A-gebied en ver-gelijkt de rest van Drente daarmee. Volgens deze politikus zijn de vochtige veenweidege-bieden rondom het Leekstermeer een stuk-je van de provincie dat de kwaliteit van de Drentse A niet geheel evenaart. Tijdens een fietstocht zag hij er ganzen en weidevogels. Planologisch zou je in zo'n gebied niet zo-veel behoeven te regelen aldus het statenlid. Wel zou het IVN-activiteiten kunnen ont-plooiën ter plaatse. Feijen staat bekend als een goed geïnformeerd bestuurder en daar-om lijkt het van belang aan hem en andere politici meer informatie te verstrekken. Het gebied rond het Leekstermeer is nl. het enige en laatste stukje laagveen in Drente waar door goede beheersmaatregelen iets te redden valt voor weidevogels zoals de grutto, tureluur of zelfs de kempfaan. In Friesland en Overijssel is dit reeds geble-

ken. De Relatienota slaat daar in de voch-tige veenweidegebieden goed aan, met na-me in de met het Leekstermeergebied ver-gelijkbare streken. Zou men deze laatste vog-elparadijzen daarentegen diep ontwateren, zo blijkt al evenzeer uit recente onderzoeksresultaten van het Ministerie van Landbouw, dan blijft maar 1 op de 10 wei-devogels over en verdwijnen alle genoemde kieskeurige soorten. De stroomdalen van de Drentse A met z'n bloemrijke hooilanden en vele overgangssituaties zijn niet te verge-lijken met de laagveengebieden waar het primair om weidevogels gaat, zoals rondom het Leekstermeer. Het IVN is daarnaast een vrijwilligersorganisatie, die alleen iets kan uitrichten wanneer er nog voldoende aan-knopingspunten in het landschap zijn over-gebleven. Na diepe ontwatering is er echter niet zoveel meer te redden.

Een ander statenlid maakte het zich duid-e-lijk gemakkelijk. Heetebrij (RPF) sloot zich zonder inzage van de stukken aan bij de visie van het Landbouwschap en de Kamer van Koophandel. Het is niet zo dat de natuurbe-scherming redelijk tevreden is met het Voorontwerp-streekplan. Op tal van essen-tiële punten zijn strijdigheden met het rijks-beleid.

Men kan als politikus de relatienotagronden onder de voeten van de boeren wegpra-ten— aangegeven door de boerenstandsor-

Oostervoortse diep

ganisaties —, maar hoe vallen er dan op een redelijke wijze nog inkomensachterstanden weg te werken? Meer melkvee houden is er immers niet meer bij. Bio-industrie al even-min. En hoge kosten maken de extensieve boeren in Noord-Drente nu ook bepaald weer niet. Ergo valt er misschien niet eens zoveel te verdienen met rechttere en drogere percelen. De vrijkomende tijd is mooi, maar de realiteit is dat dat geen geld oplevert. Hoogstens zit je als boer twee uur eerder met de voeten bij de kachel. En dan is het maar de vraag of je de hogere waterschaps- en herinrichtingslasten er nog uit weet te krijgen met het vervangen van krachtvoer door ruwvoer. Een goede beheersvergoe-ding wordt op die manier gemist.

Socialist R. Westra hield een betoog dat door het Nieuwsblad van het Noorden als volgt werd weergegeven:

"In zijn ogen kan de landbouw in Noord-Drente best uit de voeten met de regels van het streekplan. Hij wees nog eens op de 'gemiste' kans in het verleden om dit gebied te verkavelen, waardoor de landbouw hier met in verhouding slechte landbouwgrond zit, maar tevens met een landschap met rijke cultuurhistorische en natuurwetenschappelijke waarden. Dat moet volgens hem niet uit het oog verloren worden. De PvdA'er onderstreepte, dat hij de boeren in dit gebied zeker een goede boterham gunt, maar dat kan in zijn ogen nu eenmaal niet overal met een intensieve bedrijfsvoering. Met een de-gelijke vergoeding voor het natuurbeheer, zodat het totale inkomen van de boeren in dit gebied vergelijkbaar is met overeenkom-stige bedrijven op landbouwkundig goed in-gerichte gronden, moeten de Noorddrentse boeren op deze gronden best uit de voeten

kunnen, meende de socialist. Hij vindt dat de boeren in het gebied Roden/Norg zelf best beheersplannen op kunnen stellen."

Het CDA-statenlid mw. D. Volders was iets voorzichtiger maar kon wel waardering opbrengen voor het Voorontwerp-streekplan. Ook zij wilde echter veel meer voor de landbouw doen, bijstaan door haar fractiegenoot Van Mensvoort, een agrariër. (Van Mensvoort heeft korte tijd getracht de Relatienota in Drente van de grond te tillen.) Het is nuttig dat het CDA zich nog eens wat uitvoeriger laat voorlichten en daarbij haar ongetwijfeld aanwezige milieudeskundigen inschakelt. De discussie in de statencommissie deed allemaal iets te onbevredigend aan. Het is voor het CDA misschien goed om te weten dat er voor de Relatienota voldoende rijksmiddelen beschikbaar zijn en dat men deze nota niet dient te verwarren met het enigszins gekortwiekte beleid rondom de Nationale Landschappen. Op de Relatienota zal niet worden bezuinigd, volgens herhaalde bevestigingen van Minister Braks. Een ander aspekt dat het CDA aanroerde, nl. de onverenigbaarheid van de Relatienota met huiskavels, is voldoende oplosbaar.

Een enkel woord voor Verweij van D'66 en mevrouw Van Laarhoven (PSP-PPR). Alle nieuwe maatregelen dienen goed toegesneden te zijn op de landbouw, zodat er geen nieuwe knelpunten ontstaan. Dit is vanzelfsprekend.

De partikuliere natuurbescherming is het ook eens met F. Mulder (VVD) waar deze zegt dat niemand er iets aan heeft dat boeren en natuurbeschermers elkaar in de haren vliegen. Natuurlijk is dat een foute zaak.

Dode arm Lieverense diep bij Alteveer

Dat zou het GS veel te moeilijk maken om een goede afweging te maken. Gelukkig voor de VVD' er dat zijn wensen zijn vervuld en er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het afsluiten van beheersovereenkomsten. De natuurbescherming in Drente heeft voorts met het uitbrengen van haar rapport over Noord-Drente daarnaast haar goede wil duidelijk getoond. Samen met de boeren uit de streek kan de natuurbescherming tot een goede oplossing komen.

Het rommelt

Kortom het rommelt nogal in de Staten van Drente en de inzichten zijn bepaald nog niet gerijpt. Overbodig om zeer verbaasd te zijn over de neiging van GS het kaartbeeld thans reeds aan te passen aan een zg. meerderheid in de Staten. De landbouwlobby heeft weliswaar tot begin november 1984 veel succes gehad. De massale opkomst van de veehouders in de statenzaal van Drente was daarvan een bewijs. Maar dit heeft nog weinig van doen met een verantwoorde politieke besluitvorming. Men kan zich afvragen of het verstandig is om je als agrarische ondernemer in dit gebied, weliswaar gesteund door het Landbouwschap, te laten voorlichten net of er niets aan de hand is en net of er in Noord-Drente op elke gevraagde wijze ingericht kan worden. Er is een Ministeriële Beschikking Beheersovereenkomsten, die binnen afzienbare tijd via de Beheerswet wordt vastgelegd. Recent is ook het standpunt van de rijksoverheid over de Grote Landschappelijke Eenheid "Roden-Norg". De Staten herinneren we voorts aan haar eigen standpunt, nl. dat Roden-Norg veel te kwetsbaar is voor een gewone ruilverkaveling en aangewezen is voor herinrichting volgens de nieuwe Landinrichtingswet.

De partikuliere natuurbescherming tenslotte heeft tijdens haar betoog in de Statencommissie ingebracht dat een inkomensachterstand van een agrariër, van bv. 10 tot 20 % ten opzichte van de rest van Drente, best op een geheel eigentijdse wijze kan worden weggewerkt. Een boer van bv. 20 ha kan een beheersovereenkomst sluiten voor ca. 10 ha. Over die 10 ha worden de inkomensachterstanden van het gebied tov. de rest van de provincie meegenomen. Op die wijze is een achterstand in te lopen van ca. f 4.000,—. Verder zou men de agrariërs in het kader van de herinrichting enkele hektares extra grond dienen toe te delen "met melk". Hierdoor behoefte zo'n boer bv. twee of drie koeien minder af te stoten ten gevolge van de superheffing. De achterstand loopt hierdoor verder terug met ca. f 3.000,—. Dit is veel goedkoper en ook sociaal dan alleen enkele grote ligboxenboerderij-verplaatsters alle grond toe te spelen. Bovendien tast je daardoor natuur en landschap niet aan. Dat laatste gebeurt ook niet wanneer je als rijksoverheid boeren helpt met subsidies bij het moderniseren van hun stallen. Op die wijze wordt het restant aan inkomensachterstanden weggewerkt.

Noord-Drente met stip

Al met al blijft de partikuliere natuurbescherming in Drente bij de stelling van de rijksoverheid, verwoord in het Structuurschema Landinrichting, nl. dat ingrijpende kulturetechnische inrichtingsmaatregelen in "Roden-Norg" niet nodig zijn. Er zijn immers geen zware maatschappelijke belangen die dat nodig maken, omdat de problemen op een andere wijze kunnen worden opgelost. Dit laatste houdt dan op zich weer in dat er op positieve wijze inhoud gegeven kan worden aan de Grote Landschappelijke Eenheid (GLE) "Roden-Norg". Knelpunten voor individuele boeren in hun bedrijfsvoering dienen uiterst consciëntieus te worden genomen en van geval tot geval zoveel mogelijk te worden opgelost. Uiteindelijk is de landbouw daar het beste mee gediend en ook één van de belangrijkste landschappen die we in ons land nog hebben. Harry de Vroome heeft bij z'n afscheid Noord-Drente niet voor niets gerekend tot de Top-Tien van Nederland!

